

INHOUDSTAFEL

PZ 5302 SEMOIS ET LESSE -----	1
1. ALGEMENE INLEIDING: PROBLEEMSTELLING EN GEBRUIKTE METHODOLOGIE _____	1
2. VASTSTELLINGEN _____	1
3. CONCLUSIES _____	4
4. AANBEVELINGEN _____	4
5. ALGEMENE CONCLUSIE _____	4
6. BIJLAGEN _____	5

PZ 5302 SEMOIS ET LESSE¹**1. ALGEMENE INLEIDING: PROBLEEMSTELLING EN GEBRUIKTE METHODOLOGIE**

1. Verschillende gerechtelijke dossiers behandeld op het niveau van de Dienst Enquêtes P hebben tekortkomingen inzake de behandeling van tuchtdossiers in de PZ Semois et Lesse aan het licht gebracht. Tegen talrijke tuchtbeslissingen zou beroep worden aangetekend en blijkbaar zouden slechts zeer weinig van die dossiers tot een resultaat leiden. Bijgevolg heeft het Vast Comité P beslist om een toezichtsonderzoek te openen naar de wijze waarop tuchtdossiers behandeld worden in de PZ Semois et Lesse.

2. Op 16 september 2010 hebben wij een bezoek gebracht aan het commissariaat van BERTRIX, de administratieve zetel van de PZ Semois et Lesse, en hebben wij de korpschef, HCP LEONARD, ontmoet en hem het voorwerp van het onderzoek uiteengezet. Op onze vraag, heeft hij ons alle tuchtdossiers in zijn bezit overhandigd. Wij hebben die dossiers meegenomen en grondig bestudeerd.

3. Op 22 juni 2011 hebben wij HCP LEONARD opnieuw ontmoet. Nadat we hem hadden laten uiteenzetten hoe hij de tucht in zijn politiekorps aanpakte (gevolgde opleidingen, relaties met de hogere tuchtoverheid, externe steun, ...), hebben wij met hem de voornaamste aandachtspunten doorgenomen die wij opgemerkt hadden bij de analyse van de tuchtdossiers behandeld in de PZ.

2. VASTSTELLINGEN

4. De 29 meegenomen tuchtdossiers, die betrekking hadden op de jaren 2002 tot 2009, werden grondig bestudeerd. Het merendeel vertoont, min of meer belangrijke, lacunes of fouten in de behandeling van de dossiers op het vlak van de procedure en/of in de samenstelling en het bijhouden van de tuchtdossiers. Sommige van die lacunes of fouten doen zich bovendien herhaaldelijk voor. Andere praktijken, die niet bestempeld kunnen worden als fouten of lacunes, werden als aandachtspunten beschouwd. Dit zijn hoofdzakelijk praktijken die, zonder procedurefouten in te houden, het principe van goed bestuur tijdens het verloop van de tuchtprocedure kunnen schaden.

5. Wat de procedure als dusdanig betreft, hebben wij de volgende punten opgemerkt:

- 1) de korpschef ondertekent mede de meeste beraadslagingen van het Politiecollege die hij bijwoont, met inbegrip van de dossiers waarvoor hij geen enkele tuchtbevoegdheid heeft en de dossiers waarin hij persoonlijk betrokken is;
- 2) soms is de korpschef bestemming van documenten betreffende de procedure, terwijl die niet op zijn niveau gevoerd wordt maar wel op dat van de HTO;
- 3) zelfs wanneer hij de zaak als GTO uit hand heeft gegeven, blijft de korpschef als "dossierbeheerder" vermeld op de documenten uitgaande van het Politiecollege;
- 4) wanneer hij door de HTO gemachtigd is om verhoren af te nemen, gebeurt het dat de korpschef documenten die behoren tot de bevoegdheid van de HTO ondertekent;

---

¹ Dossier nr. 109858/2010.

- 5) de korpschef werd bij gelegenheid aangeduid als voorafgaande onderzoeker om over te gaan tot het verhoor van een personeelslid betrokken in een tuchtdossier, terwijl hij zelf persoonlijk betrokken was bij die zaak;
  - 6) de korpschef, GTO van een personeelslid, heeft reeds als voorafgaande onderzoeker gehandeld ten aanzien van dat personeelslid, zonder daartoe officieel te zijn aangeduid door de HTO, en heeft de uitvoering van sommige opdrachten gedelegeerd;
  - 7) hoewel een termijn van 30 dagen geldt om een bezwaarschrift in te dienen, blijkt bij betekening van het inleidend verslag dat in dat verslag meermaals voor het verhoor van het betrokken personeelslid een datum wordt vastgelegd die voorafgaat aan de uiterste datum voor de neerlegging van het bezwaarschrift ter verdediging;
  - 8) inleidende verslagen worden soms opgesteld wanneer de verjaringstermijn bijna verstreken is, terwijl de onderzoeksdaden tot het strikte minimum beperkt zijn gebleven en hun uitvoering een dergelijke tijdsperiode niet kan rechtvaardigen;
  - 9) terwijl een voorafgaande onderzoeker aangeduid werd en de verhoren geacteerd werden, wordt er soms geen voorafgaand onderzoeksverslag opgesteld;
  - 10) de opsteller van het informatieverslag wordt soms aangeduid als voorafgaande onderzoeker, terwijl hij meningen en beschouwingen geuit had die wezen op een duidelijk tuchtvergrijp, en zijn onpartijdigheid bijgevolg in twijfel kan worden getrokken;
  - 11) soms bevat een voorafgaand onderzoeksverslag persoonlijke meningen en beschouwingen met betrekking tot het bestaan van een tuchtvergrijp;
  - 12) aan de getuigen of aan het betrokken personeelslid wordt niet systematisch gemeld in welk verband ze verhoord worden noch worden ze ingelicht over de identiteit van het personeelslid waarop het onderzoek betrekking heeft;
  - 13) er wordt niet altijd gewezen op het artikel 25 van de tuchtwet;
  - 14) de hoedanigheid van de persoon die overgaat tot het verhoor in het kader van het voorafgaand onderzoek wordt niet automatisch vermeld;
  - 15) soms worden identificaties verricht zonder dat verduidelijkt wordt op welke wijze, wetende dat een raadpleging van gegevensbanken zoals de DIV of het rijksregister niet voorzien is inzake tucht;
  - 16) er is niet altijd duidelijk bepaald wanneer en hoe de feiten ter kennis gebracht werden van de overheid;
  - 17) een tuchtstraf werd uitgesproken op basis van de inzage van een gerechtelijk dossier zonder dat enige bijkomende daad gesteld werd;
  - 18) er werd een zeker gebrek aan nauwkeurigheid vastgesteld in de opmaak van sommige documenten zoals het inleidend verslag, waarbij in een extreem geval dat verslag werd ingetrokken en vervangen door een ander omdat er door de verdediging lacunes waren vastgesteld.
- 6.** Met betrekking tot de samenstelling en het bijhouden van de bestudeerde dossiers hebben wij de volgende punten opgemerkt:
- 1) in nagenoeg alle dossiers is de inventaris van de stukken hetzij onvolledig, hetzij niet chronologisch, hetzij verdeeld over verschillende pagina's verspreid in het dossier;
  - 2) sommige stukken die bij de dossiers gevoegd zijn, zijn niet genummerd;
  - 3) sommige stukken zijn bij dossiers gevoegd, terwijl ze eerder werkdocumenten zijn;
  - 4) soms worden bij de tuchtdossiers dossiers geklasseerd die helemaal niets met tucht te maken hebben;
  - 5) sommige dossiers bevatten subdossiers van diverse finaliteit zonder dat men exact weet in welke procedure die documenten ingevoegd moeten worden;
  - 6) dossiers bevatten stukken die niet rechtstreeks verband houden met de tuchtprocedure en zonder dat er overigens naar verwezen wordt;

- 7) sommige dossiers worden afgesloten met de beslissing om een andere dan een tuchtrechtelijke maatregel te nemen maar welke maatregel dat is, wordt niet geconcretiseerd;
- 8) dossiers, zonder gevolg geklasseerd wegens vormfout, bevatten die beslissing niet;
- 9) dossiers worden zonder gevolg geklasseerd maar die beslissing wordt niet betekend;
- 10) sommige inleidende verslagen worden niet betekend, zonder dat men weet waarom;
- 11) een dossier werd geopend op basis van een doorverwijzing naar de korpstucht die telefonisch gemeld werd door de procureur des Konings maar niet schriftelijk bevestigd werd;
- 12) de uittreksels uit de beraadslagingen van het Politiecollege komen niet systematisch voor in het dossier;
- 13) een ontslagdossier bevat de beslissing van de Raad van State tot vernietiging van de straf niet; om de desbetreffende documenten te verkrijgen, moet men een andere kartonnen doos raadplegen;
- 14) soms worden processen-verbaal opgenomen in een dossier, terwijl er geen spoor terug te vinden is van de vraag aan de gerechtelijke overheden om die PV's te mogen gebruiken, zelfs als er evenmin aanwijzingen zijn dat ze gebruikt zouden zijn;
- 15) niettegenstaande, op vraag van de verdediging, beslist werd om een proces-verbaal uit een dossier te halen, zit dit proces-verbaal nog altijd in dat dossier;
- 16) sommige stukken zijn gedrukt op hergebruikt papier, waardoor bij gelegenheid de keerzijde van sommige stukken vertrouwelijke gegevens zou kunnen bevatten;
- 17) in "aanverwante" dossiers, d.w.z. waarin een zelfde feit ten laste gelegd wordt van twee personeelsleden, worden de documenten slechts opgemaakt in één origineel exemplaar en wordt in het andere dossier een kopie geplaatst, soms zelfs een niet ondertekende, een eenvoudige "print";
- 18) een volledig dossier bestaat uit kopieën zonder dat men weet waar de originele documenten zich bevinden;
- 19) stukken uit een tuchtdossier werden in een ander tuchtdossier betreffende hetzelfde personeelslid geklasseerd.

7. Die vaststellingen werden voorgelegd aan de korpschef tijdens een hearing waarop hij ons voorafgaandelijk had uiteengezet op welke wijze hij tucht zag en aanpakte. Uit dat gesprek blijkt dat hij tucht enkel aanwendt als ultiem middel na mondelinge en/of schriftelijke opmerkingen, functioneringsgesprekken, ... Daarenboven blijkt dat alle procedures, ongeacht of ze verlopen op het niveau van de GTO of van de HTO, concreet afgewerkt worden op het niveau van de zone, reden waarom de korpschef als "dossierbeheerder" vermeld staat op de beslissingen genomen door de HTO. Die tuchtoverheid bespreekt, in alle transparantie, het dossier met de korpschef, die gelast is de hem gegeven richtlijnen te concretiseren.

De korpschef heeft ons ook gezegd dat hij alle beraadslagingen van het Politiecollege die hij bijgewoond had, medeondertekende, als aanwezige en niet als lid. Dat heeft nooit problemen opgeleverd.

Nadat hij ons verteld had dat niemand in de PZ enige opleiding gevolgd had, hebben wij hem ingelicht over het bestaan van de opleidingen "tucht" en "voorafgaand onderzoek" die gegeven worden door de directie van de opleiding van de federale politie. Hij heeft er nota van genomen met de melding dat wanneer hij in het kader van een dossier op een moeilijkheid stuitte, hij oordeelkundig advies kon inwinnen bij contactpersonen, meer bepaald op het niveau van de directie van de juridische dienst, het contentieux en de statuten van de federale politie, of nog bij een lid van de dienst intern toezicht van de federale politie.

De aandachtspunten betreffende het verloop van het voorafgaand onderzoek werden ter sprake gebracht maar blijkbaar zou de koers al gedeeltelijk bijgesteld geweest zijn aangezien beslist werd dat de korpschef ontlast zou worden van elk voorafgaand onderzoek: er werd een pool van vier personeelsleden gecreëerd om die onderzoeken te voeren.

De fouten of lacunes op het niveau van de procedure werden daarna uiteengezet en verduidelijkt. De korpschef zegt dat hij nota heeft genomen van deze punten en bevestigt dat hij daaraan in de toekomst meer aandacht zal besteden.

Met betrekking tot de opmerkingen betreffende de samenstelling en het bijhouden van tuchtdossiers, taken voorbehouden aan de HR-directeur, zegt de korpschef dat hij zich bewust is van sommige lacunes waaraan hij, naar eigen zeggen, een einde maakt wanneer hij er kennis van neemt. Hij zegt dat hij de bedoeling heeft om de HR-directeur schriftelijk in te lichten over alle besproken aandachtspunten om te vermijden dat die situaties zich opnieuw zouden voordoen.

3. CONCLUSIES

8. Voor alle bestudeerde dossiers werden, min of meer belangrijke, opmerkingen gemaakt die in meer of mindere mate een impact hebben, hetzij op het niveau van de gevolgde procedure, hetzij op het niveau van het bijhouden van die dossiers, soms zelfs op beide niveaus tegelijkertijd. Toen hij daarover ingelicht en bevraagd werd, verduidelijkte de korpschef dat sommige aandachtspunten onmiddellijk verholpen waren, in die zin dat hij niet langer zelf aangeduid was als voorafgaande onderzoeker. Van de andere aspecten waarop de aandacht gevestigd werd, heeft hij nota genomen en zegt hij dat hij eropuit is daaraan in de toekomst bijzondere aandacht te besteden, meer bepaald door een richtlijn op te stellen ter attentie van zijn HR-directeur, om hem een aantal elementaire regels inzake de samenstelling en het bijhouden van tuchtdossiers te verduidelijken.

4. AANBEVELINGEN

9. Het zou goed zijn dat de personen die min of meer betrokken zijn bij het beheer van tuchtdossiers en/of de tuchtprocedure een passende opleiding ter zake volgen. Immers, zowel de personeelsleden die voorafgaande onderzoeken moeten voeren als de korpschef, GTO van sommige personeelsleden, en de HR-directeur zouden niet enkel kennis moeten hebben van de theoretische aspecten van de procedure maar ook de subtiliteiten, het fijne van de toepassing van die procedure moeten kennen.

10. Indien de samenstelling en het bijhouden van tuchtdossiers in de toekomst nog aan de HR-directeur wordt toevertrouwd, zou het aangewezen zijn om hem in kennis te stellen van de opmerkingen die in dat verband geformuleerd werden, ingevolge de vaststellingen gedaan tijdens de analyse van de meegenomen tuchtdossiers. De korpschef, eindverantwoordelijke, zal moeten controleren of de aldus aan zijn HR-directeur gegeven richtlijnen worden nageleefd.

5. ALGEMENE CONCLUSIE

11. Dit onderzoek naar de behandeling van tuchtdossiers in de PZ Semois et Lesse heeft lacunes, procedurefouten of min of meer belangrijke en/of terugkerende aandachtspunten aan het licht gebracht. De korpschef werd ingelicht en gehoord over die punten en hij heeft gesteld dat hij sommige vastgestelde lacunes al verholpen had. Samen met het vertrek van sommige personeelsleden die het voorwerp uitmaakten van tuchtdossiers, waardoor er dus minder tuchtdossiers geopend worden, zou dit moeten leiden tot een betere kwaliteit van de behandeling van de lopende tuchtdossiers. HCP LEONARD leek ons bovendien gevoelig te

zijn voor de opmerkingen die wij hem gemaakt hebben en heeft ons gemeld dat hij de hem ter kennis gebrachte aandachtspunten zou aanpakken.

12. De voorzitter van het Politiecollege van de politiezone Semois et Lesse, die werd ingelicht over de resultaten van dit toezichtsonderzoek, heeft bevestigd dat de korpschef reeds diverse maatregelen genomen had om een einde te maken aan sommige hem ter kennis gebrachte vaststellingen. Verscheidene van die maatregelen beantwoorden reeds aan de geformuleerde aanbevelingen.

6. BIJLAGEN

13. Bijlage 1: gebruikte afkortingen.

Bijlage 1**GEBRUIKTE AFKORTINGEN**

CP	commissaris van politie
GTO	gewone tuchtoverheid
HCP	hoofdcommissaris van politie
HR-directeur	human resources directeur
HTO	hogere tuchtoverheid
PZ	politiezone